

Per e-mail: keeslamers@vnpf.nl

Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals
T.a.v. de heer K. Lamers
Bataviastraat 24
Unit 1.13
1095 ET AMSTERDAM

mr. P.S. Fluit
mr. D.M. van Genderen
mr. C.P. Mesker
mr. E.M.G. Pouls*
mr. H.P. Scheer*
mr. M.E. Stefels
mr. M.H. Vaandrager*
mr. J.P. Volk
mr. M.J.M. ten Voorde
mr. D.J.B. de Wolff

advocaten en mediators*

Utrecht, 30 april 2019
betreft Arbeidsmarkttagendapunt 3.3 / Advies modelovereenkomsten
kenmerk D25609 / JPV
uw kenmerk
e-mail volk@stadhouders.nl

Geachte heer Lamers,

Hierbij stuur ik u mijn advies ten aanzien van de in de kunst-, cultuur en creatieve sector gebruikte en te gebruiken overeenkomsten voor vrijwilligers, stagiairs en werkervaringsplaatsen. Ik zal allereerst kort de aanleiding voor dit advies uiteenzetten en vervolgens zal ik de gehanteerde werkwijze schetsen. Daarna geef ik een weergave van de eerste bevindingen na een scan van de door u aan mij toegestuurde overeenkomsten. Als bijlagen bij dit advies stuur ik u de door u aan mij toegestuurde overeenkomsten voorzien van commentaar en de modelovereenkomsten die ik opstelde.

Aanleiding voor deze opdracht

In de *Arbeidsmarktagenda Culturele en Creatieve sector 2017-2023* is een (groot) aantal agendapunten opgenomen ter uitvoering van de missie van de agenda, te weten het verbeteren van de arbeidsmarktpositie van werkenden in de culturele en creatieve sector, waarmee een bijdrage geleverd wordt aan een duurzame, toekomstbestendige en bloeiende culturele en creatieve sector in Nederland¹.

Ieder agendapunt kent een aanjager die het initiatief neemt om in samenwerking met andere partijen aan het agendapunt te werken en eerste aanspreekpunt is.

---

¹ Pagina 9 van de *Arbeidsmarktagenda Culturele en Creatieve sector 2017-2023*

Voor agendapunt 3.3 *Stel modelreglementen op voor vrijwilligers, stagiairs en werkervaringsplaatsen* is de Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF) aanjager.

In het projectplan (**bijlage 1**) is nader uitgewerkt op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan agendapunt 3.3. Daarin is er voor gekozen om Stadhouders Advocaten te Utrecht opdracht te geven om een juridische scan te maken van alle opgeleverde modelovereenkomsten voor VSW'ers in de kunst-, cultuur en creatieve sector. Daarnaast is de opdracht gegeven om modelovereenkomsten voor VSW'ers in de kunst-, cultuur en creatieve sector te ontwikkelen, waar deze ontbreken.

Werkwijze

In november 2018 heeft Stadhouders Advocaten de hiervoor genoemde opdracht van u gekregen. Daarbij is afgesproken dat de VNPF de in de sector gebruikte overeenkomsten zou verzamelen en deze overeenkomsten vervolgens aan Stadhouders Advocaten zou toesturen.

Op 28 december 2018 heeft u 17 stageovereenkomsten, 17 vrijwilligersovereenkomsten en een overeenkomst werkervaringsplaats aan mij toegestuurd. De toegestuurde overeenkomsten zijn genoemd in het bijgaande overzicht (**bijlage 2**)

Eerste bevindingen

Bij een eerste bestudering van de overeenkomsten viel mij het volgende op.

de vrijwilligersovereenkomsten

Een groot aantal vrijwilligersovereenkomsten lijkt gemodelleerd te zijn naar de arbeidsovereenkomst. Hoewel in vrijwel iedere vrijwilligersovereenkomst staat dat de overeenkomst geen arbeidsovereenkomst is, is het inhoudelijke verschil soms klein. De vrijwilligers lijken namelijk behoorlijke verantwoordelijkheden te (moeten) dragen, terwijl niet altijd duidelijk is of en door wie ze bij de uitvoering van hun taken worden begeleid. In een vrijwilligersovereenkomst valt op dat daarin uitdrukkelijk is vermeld dat de vrijwilliger soms dezelfde werkzaamheden uitvoert als een betaalde kracht tijdens dezelfde dienst.

Niet in alle vrijwilligersovereenkomsten is een beding tot geheimhouding en een beding over een VOG opgenomen. Het is mij niet duidelijk of dit bewust is nagelaten of dat de opsteller hier geen aandacht voor heeft gehad.

In een aantal vrijwilligersovereenkomsten is uitdrukkelijk vermeld wat er gebeurt met de verzamelde persoonsgegevens. In een enkel geval wordt de betrokkene zelfs op zijn rechten gewezen. In het licht van de AVG is dit een belangrijk aandachtspunt. Op grond van de AVG heeft de organisatie de verplichting om degene van wie zij persoonsgegevens gaat verwerken te informeren over die verwerking. Ook moet de organisatie de betrokkene informeren over zijn rechten en de wijze waarop die rechten kunnen worden uitgeoefend.

de stageovereenkomsten

Opvallend is dat in vrijwel iedere stageovereenkomst is opgenomen dat de overeenkomst geen arbeidsovereenkomst is in de zin van de wet. Tegelijkertijd blijkt uit een aantal overeenkomsten mijns inziens niet duidelijk dat de stage bedoeld is om de leerdoelen te behalen.

In de modelovereenkomst uit een van de cao's staat bijvoorbeeld dat de stagiaire fulltime beschikbaar moet zijn en dat de stagiaire tijdens de contractperiode geen werk voor derden mag verrichten zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de stagebegeleider.

In een overeenkomst is een boetebeding opgenomen waarin wordt verwezen naar de regels van het arbeidsrecht in het Burgerlijk Wetboek. In een andere stageovereenkomst is opgenomen dat schending van de geheimhoudingsverplichting kan leiden tot ontslag op staande voet. Door zo dicht naar het arbeidsrecht te bewegen, kan zich de vraag voordoen of er geen sprake is van een arbeidsovereenkomst, waarbij uiteraard ook de uitvoering van de overeenkomst betrokken wordt. Het omslagpunt ligt mijns inziens bij het moment waarop de stagiair productieve arbeid verricht.

Verder lees ik in geen van de stageovereenkomsten iets over wat de stageverlener doet met de verzamelde persoonsgegevens van de stagiair, wat opvallend is in het licht van de AVG.

de overeenkomst werkervaringsplaats

Ook in deze overeenkomst is uitdrukkelijk opgenomen dat het niet gaat om een arbeidsovereenkomst. Wel wordt een vergoeding betaald voor de werkzaamheden. Het is van belang hoe partijen in de praktijk uitvoering geven aan 'het opdoen van werkervaring' waarbij ook de duur van de overeenkomst een rol speelt. Ook hier zit de omslag bij het gaan verrichten van productieve arbeid. Opvallend is verder dat de medewerker WEP het theater en haar medewerkers vrijwaart van eventuele aanspraken tot schadevergoeding. Ik lees daarbij niet dat de organisatie een verzekering heeft afgesloten voor eventuele schade die de medewerker WEP lijdt.

regelingen in cao's

Van de op de 'werkgevers' van toepassing zijnde cao's is in de cao Toneel en Dans een model stageovereenkomst opgenomen in de cao (bijlage 7B bij deze cao). Partijen bij deze cao hebben ook een stagebeleid vastgesteld en dat in de cao opgenomen (bijlage 7A bij de cao). In deze cao is ook een afspraak over de vergoedingen opgenomen (artikel 48). Ook in de bouw (architecten) is een stagereregeling opgesteld en zijn modelovereenkomsten voor stagiaires beschikbaar.

In de cao Nederlandse podia hebben partijen afgesproken wat de definitie van een stageplaats en een stagiaire is (waaronder ook de WEP lijkt te vallen (artikel 1)), dat er jaarlijks twee stageplaatsen moeten zijn bij instellingen met meer dan 50 werknemers en dat de OR of PVT en de werkgever afspraken maken over vergoedingen. Een beleid of modelovereenkomst ontbreekt.

In de cao Kunsteducatie worden alleen in Bijlage 4 (klachtenprocedure bij ongewenst gedrag) vrijwilligers en stagiaires genoemd.

Afgezien van het voorgaande, is in geen van de cao's is iets opgenomen over vrijwilligers en werkervaringsplaatsen.

Commentaar bij toegestuurde overeenkomsten

Ter uitvoering van de eerste aan Stadhouders Advocaten gegeven opdracht, heb ik bij iedere toegestuurde vrijwilligersovereenkomst, stageovereenkomst en de overeenkomst werkervaringsplaats commentaar gegeven ter zake van de juridische inhoud van de overeenkomsten. De hoeveelheid commentaar per overeenkomst verschilt sterk; een aantal overeenkomsten waren goeddeels in orde, terwijl andere overeenkomsten de nodige opmerkingen en aanpassingen vergden.

De toegestuurde overeenkomsten voorzien van commentaar treft u aan als **bijlage 3**.

Modelovereenkomsten en handleidingen

Ter uitvoering van de tweede aan Stadhouders Advocaten gegeven opdracht, heb ik een modelovereenkomst vrijwilligers, een modelovereenkomst stagiairs en een modelovereenkomst werkervaringsplaats opgesteld.

Iedere overeenkomst is voorzien van een handleiding waarin ik achtergrondinformatie geef bij de verschillende overeenkomsten en een toelichting geef op de in de overeenkomst opgenomen artikelen. Daarbij is gekozen voor een praktische insteek gericht op directies/bestuurders van organisaties die vrijwilligers, stagiairs of medewerkers op werkervaringsplaatsen inzetten in hun organisatie. De handleidingen beogen duiding te geven aan de plaats van de overeenkomsten in het (arbeids)recht en een praktische handreiking te bieden waar het de inhoud van de overeenkomsten betreft. Van een complete beschrijving van de rechtspositie van de vrijwilligers, stagiairs en medewerkers op werkervaringsplaatsen is geen sprake. Evenmin is sprake van een uitputtende beschrijving van de mogelijke bedingen die in de genoemde overeenkomsten kunnen worden opgenomen.

De modelovereenkomsten en de handleidingen stuur ik u als **bijlage 4** toe.

Vervolg

De door VNPF aan Stadhouders Advocaten gegeven opdracht is een omvangrijke opdracht. Vanwege het gebrek aan wettelijke regelingen over de juridische positie van vrijwilligers, stagiairs en medewerkers op werkervaringsplaatsen, is het niet eenvoudig om op een juridisch juiste wijze invulling te geven aan de inzet van deze werkenden.

Hoewel ik heb gestreefd naar een volledige én praktische uitvoering van de gegeven opdrachten, realiseer ik mij dat het commentaar bij de toegestuurde overeenkomsten en de modelovereenkomsten en handleiding mogelijk vragen zullen oproepen.

Wanneer de lezer behoefte heeft aan overleg of wanneer er nadere vragen zijn, aarzelt u dan niet contact op te nemen met Stadhouders Advocaten. Zoals besproken ben ik uiteraard steeds bereid een mondelinge toelichting op dit advies en de overeenkomsten te geven, wanneer daaraan behoefte bestaat.

Met vriendelijke groet,

Peter Volk